

УДК 633.88

Код UPOV: HYPER_HIR
HYPER_AND
HYPER_INO

Методика

проведення експертизи сортів звіробою козячого (*Hypericum hircinum* L.),
звіробою красильного (*H. androsaemum* L.), звіробою непахучого
(*H. × inodorum* Mill.) на відмінність, однорідність та стабільність

Загальні рекомендації

1. Предмет Методики

Методика стосується всіх сортів *Hypericum hircinum* L., *H. androsaemum* L. і *H. × inodorum* Mill., не Willd., родини *Clusiaceae*, включаючи гібриди цих видів.

2. Необхідний рослинний матеріал – молоді рослини

2.1 Компетентний орган визначає скільки, якої якості, коли й куди постачається рослинний матеріал на експертизу сорту.

2.2 Мінімальна кількість рослинного матеріалу має становити 10 молодих рослин.

2.3 Рослинний матеріал має бути здоровим на вигляд, не ураженим хворобами, не пошкодженим шкідниками та відповідати вимогам чинних нормативних документів щодо якості та сортових характеристик.

2.4 Рослинний матеріал нічим не обробляють.

3. Метод експертизи

3.1 **Тривалість експертизи.** Експертиза має тривати щонайменше два незалежні вегетаційні цикли, за необхідності експертизу продовжують на третій.

3.2 **Місце експертизи.** Експертизу проводять у двох закладах експертизи (основному та додатковому).

3.3 **Умови для проведення експертизи.** Експертизу виконують за умов, що забезпечують задовільний ріст і розвиток рослин, і достатнє виявлення характерних ознак сорту. Оптимальну стадію розвитку рослин для оцінки кожної ознаки вказано літерами у другій колонці Таблиці ознак і описано в поясненні до неї.

Через непостійність денного світла, визначення забарвлення проводять за штучного освітлення або опівдні у кімнаті без прямих сонячних променів. Спектральний склад штучного світла освітлювального приладу має відповідати стандарту денного освітлення CIE D6500 з допустимим відхиленням, встановленим Британським стандартом 950, Частина I.

Для визначення забарвлення частину рослини розміщують на білому фоні, порівнюючи із RHS шкалою кольорів.

рослин, розділених на два повторення. Рекомендована схема розміщення рослин $0,45 \times 0,45$ м.

3.4 План експертизи. Планують такий розмір ділянок, щоб вилучення рослин або їхніх частин для вимірювань і підрахунків не шкодило б обстеженням, які тривають до звершення циклу вирощування. Кожне дослідження має включати щонайменше 10

3.5 Метод дослідження. Опис морфологічних ідентифікаційних ознак сорту здійснюють методом візуальної оцінки та за допомогою вимірювань чи підрахунків залежно від типу виявлення ознак (якісні – QL, кількісні – QN, псевдоякісні – PQ). Тип виявлення ознаки проставлено в першій колонці Таблиці ознак.

Рекомендований метод спостереження за ознаками вказано в другій колонці Таблиці ознак:

MG: разове вимірювання групи рослин або частин рослин (наприклад, висота);

MS: вимірювання групи попередньо визначених рослин або частин рослин, на яких протягом вегетації здійснюють усі вимірювання кількісних ознак (наприклад, довжина);

VG: візуальна разова оцінка групи рослин;

VS: візуальна оцінка окремих, попередньо визначених рослин або частин рослин.

3.7 Кількість рослин/частин рослин. Експертизі підлягає щонайменше 10 рослин.

MG: разове вимірювання 10 рослин або частин 10 рослин;

MS: вимірювання окремих, попередньо визначених 10 рослин або частин 10 рослин;

VG: візуальна разова оцінка 10 рослин або частин 10 рослин;

VS: візуальна оцінка окремих, попередньо визначених 10 рослин або частин 10 рослин.

4. Оцінка відмінності, однорідності та стабільності

Для оцінки виявлення відмінності й однорідності використовують ознаки, наведені в Таблиці ознак, і коди (1–9), необхідні для електронного опрацювання даних. Сукупність цих кодів складає кодову формулу сорту і використовується для формування групи подібних сортів.

4.1 Експертиза на відмінність

Сорт відповідає умові відмінності, якщо за виявленням ознак він чітко відрізняється від будь-якого іншого сорту, загальновідомого до дати, на яку заявка вважається поданою. Експертизу на відмінність проводять після отримання результатів морфологічного опису першого року. Якщо сорт-кандидат може бути вирізненим з-поміж загальновідомих сортів методом порівняння їхніх описів, то він є відмітним. Коли неможливо чітко вирізнити сорт-кандидат серед загальновідомих за морфологічною кодовою формулою, його необхідно наступного року порівняти в польовому досліді.

4.2 Експертиза на однорідність

Сорт вважається однорідним, якщо з урахуванням особливостей його розмноження рослини сорту залишаються достатньо подібними за своїми основними ознаками, визначеними під час морфологічного опису.

Для оцінки однорідності приймається популяційний стандарт 1% за рівня ймовірності 95%. У вибірці з 10 рослин допускається одна нетипова.

4.2.1 Нетипові рослини позначають стрічками, етикетками тощо. За відсотком нетиповості встановлюють однорідність сорту.

4.3 Експертиза на стабільність

Сорт вважається стабільним, якщо його основні ознаки, відзначені в Описі, залишаються незмінними після неодноразового розмноження чи, у разі особливого циклу розмноження, в кінці кожного такого циклу.

Зазвичай, коли сорт однорідний, він вважається стабільним.

5. Групування сортів для експертизи на відмінність

Сорти групують за найвідмітнішими морфологічними ознаками для кожного сорту. Для групування сортів використовують ознаки, які, як відомо з практики, не варіюють або дуже слабо варіюють у межах сорту. Ці ознаки можуть бути використані окремо або в комбінаціях з іншими.

Рекомендовано для групування такі ознаки:

- Рослина: габітус (ознака 1);
- Плід: максимальний діаметр (ознака 29);
- Плід: форма поздовжнього розрізу (ознака 30);
- Плід: забарвлення групи (ознака 34).

5.1 Для чіткої реєстрації виявлення ознаки поряд із сортами-кандидатами необхідно висаджувати сорти-еталони.

6. Умовні позначення

(*) – ознаки, позначені зірочкою, завжди залучають до Методик з експертизи на ВОС усіма країнами-членами UPOV, за винятком випадків, коли виявлення попередньої ознаки або регіональні умови довкілля це унеможливають;

(+) – вказує на те, що до цієї ознаки надано пояснення або ілюстрації після Таблиці ознак.

(a)–(b) – пояснення до Таблиці ознак у розділі 8.

7. Таблиця ознак сортів звиробом козячого, з. красильного, з. непахучого

Ознаки		Ступені виявлення ознак	Коди	Сорти-еталони
1	2	3	4	5
1. (*) PQ	Рослина: габітус VG (a)	прямий	1	Excellent Flair
		помірно сланкий	2	Apricot Beauty
		дуже сланкий	3	Flamingo Fantasy
2. (*) QN	Рослина: за висотою MG (a)	низька	3	Bosajol
		середня	5	Excellent Flair
		висока	7	Kolmfa
3. (*) QN	Рослина: за шириною MS (a)	вузька	3	Bosajol
		середня	5	Early Fruit
		широка	7	Kolmfa
4. (*) QL	Рослина: червонувате або коричнювате забарвлення гілок поточного року вегетації VG, (a)	відсутнє	1	
		наявне	9	
5. (*) QN	Рослина: інтенсивність забарвлення гілок поточного року вегетації MG, (a)	слабка	3	Bosaney
		середня	5	Kolmgia
		сильна	7	Excellent Flair
6. (*) QN	Листок: за довжиною VG (a)	короткий	3	Magical Green
		середній	5	Kolmgia
		довгий	7	Bosajum
7. (*) QN	Листок: за шириною MS (a)	вузький	3	Kolmgia
		середній	5	Bosajum
		широкий	7	Kolmbeau
8. (*) QN	Листок: інтенсивність зеленого забарвлення VG, (a)	слабка	3	Pamala
		помірна	5	Red Condor
		сильна	7	Bosaenv
9. QL	Листок: строкатість VG, (a)	відсутня	1	
		наявна	9	
10. (*) QL	Молодий листок: червонувате або коричнювате забарвлення VG, (a)	відсутнє	1	
		наявне	9	
11. (*) QN	Молодий листок: інтенсивність червонуватого або коричнюватого забарвлення VG, (a)	слабка	3	Esmgrape
		помірна	5	Bosaswe
		сильна	7	Albury Purple, Esmmayor
12. PQ	Листок: форма поперечного перерізу VG (a)	опукла	3	
		плеската	5	
		увігнута	7	

1	2	3	4	5
13. QN	Листок: кут розташування відносно гілки VG (a)	дуже гострий	1	
		гострий	2	
		слабко гострий або прямий	3	
14. PQ	Листок: форма основи VG (a)	серцеподібна	1	
		усічена	2	
		округла	3	
15. (*) VG PQ (a)	Листок: форма верхівки	гостра	1	Kolmbeau
		тупа	2	Early Fruit
		округла	3	Bosaelec
16. QL	Листок: аромат VG, (a)	відсутній	1	
		наявний	9	
17. (*) MS (+) (b) QN	Суцвіття: за довжиною	коротке	3	Esmfashion
		середнє	5	Bright Blossom
		довге	7	Bosabel
18. (*) MS (+) (b) QN	Суцвіття: за шириною	вузьке	3	Bosasu
		середнє	5	Excellent Flair
		широке	7	Kolmgia
19. (*) VG (+) (b) PQ	Суцвіття: профіль дистальної частини	увігнутий	1	Bosasu
		плескатий	2	Excellent Flair
		опуклий	3	Kolmgia
20. (*) VG (a) QN	Квітка: за розміром	мала	3	Bosaswe
		середня	5	Excellent Flair
		велика	7	Belmount
21. (+) MS (b) QN	Чашолисток: за довжиною	короткий	3	
		середній	5	
		довгий	7	
22. (+) MS (b) QN	Чашолисток: за шириною	вузький	3	
		середній	5	
		широкий	7	
23. (*) QL	Чашолисток: червонувате або коричнювате забарвлення VG, (b)	відсутнє	1	
		наявне	9	
24. QN	Чашолисток: інтенсивність червонуватого або коричнюватого забарвлення VG, (b)	слабка	3	
		помірна	5	
		сильна	7	
25. QN	Чашолисток: загнутість VG (b)	відсутня або слабка	1	
		середня	2	
		сильна	3	
26. (*) VG PQ (a)	Пиляк: забарвлення	жовте	1	Red Condor
		оранжеве	2	Early Fruit

1	2	3	4	5
27. QN	Маточка: за довжиною MS (a)	коротка	3	
		середня	5	
		довга	7	
28. QN	Суцвіття: кількість плодів MS	мала	3	Rosemary
		середня	5	Bosajum
		велика	7	Excellent Flair
29. (*) QN	Плід: максимальний діаметр MS, (b)	малий	3	Opalo
		середній	5	Bosajol
		великий	7	Kolmgia
30. (*) PQ	Плід: форма поздовжнього розрізу VG (b)	вузькоеліптична	1	Magical Green
		еліптична	2	Bright Blossom
		широкоеліптична	3	Kolmbeau
		округла	4	Kolmsweet
		вузькоовальна	5	Rosemary
		овальна	6	Bosafan
		широкоовальна	7	Kolmgia
31. (*) (+) QL	Плід: форма поперечного перерізу VG (b)	округла	1	
		трикутна	2	
32. (*) QL	Плід: заглиблення верхівки VG (b)	відсутнє	1	
		наявне	9	
33. (*) QL	Плід: характер поверхні (за виключенням верхівки) VG, (b)	гладенький	1	Bosaelec
		жолобчастий	2	Rosemary
		удавлений	3	
34. (*) PQ	Плід: забарвлення групи VG (b)	біле	1	
		кремове	2	Bonaire
		зелене	3	SJK 100
		коричнювато-зелене	4	Kolmgreen
		жовте	5	Bosaarc
		оранжеве	6	
		світло-рожеве	7	Esmamber
		рожеве	8	Kolmsweet
		темно-рожеве	9	
		червоно-рожеве	10	SJK 93
		оранжево-червоне	11	Esmmayor
		світло-червоне	12	Bright Blossom
		червоне	13	Bosapin
		темно-червоне	14	
		червоно-пурпурове	15	Pamela
		червоно-коричневе	16	Esmmarron
		пурпурово-коричневе	17	Autum Blaze, Excellent Flair
		коричневе	18	
		сіро-коричневе	19	

1	2	3	4	5
35. (*) (+) PQ	Плід: основне забарвлення VG (b)	RHS шкала кольорів (вказати номер посилання)		
36. (*) QN	Плід: ширина білуватої або зеленуватої смуги біля основи VG, (b)	відсутня або вузька середня широка	1 2 3	Kolmred Belmount Bosaapol, Kolmblac
37. (*) QN	Плід: глянсуватість VG (b)	слабка помірна сильна	1 2 3	H. hircinum, SJK 94 Kolmfa Bosaapol

8. Пояснення до Таблиці ознак сортів звіробою козячого, з. красильного, з. непахучого

8.1 Пояснення, які охоплюють кілька ознак

Ознаки, навпроти яких в другій колонці Таблиці ознак присутня одна з наступних позначок, мають обстежуватися таким чином:

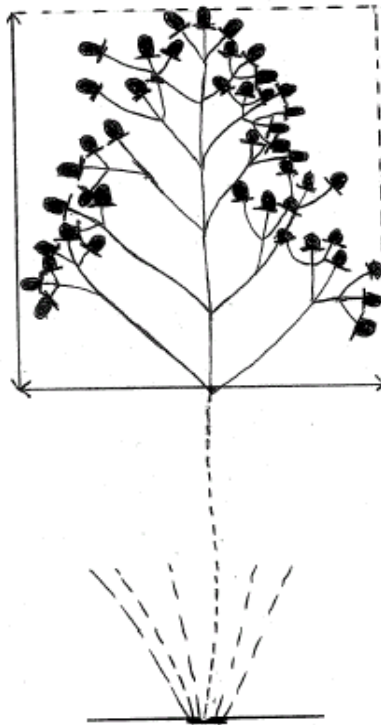
- (a) Усі спостереження проводять під час повного цвітіння;
- (b) Усі спостереження за плодами проводять за досягнення ними характерного забарвлення.

8.2 Пояснення або ілюстрації до окремих ознак

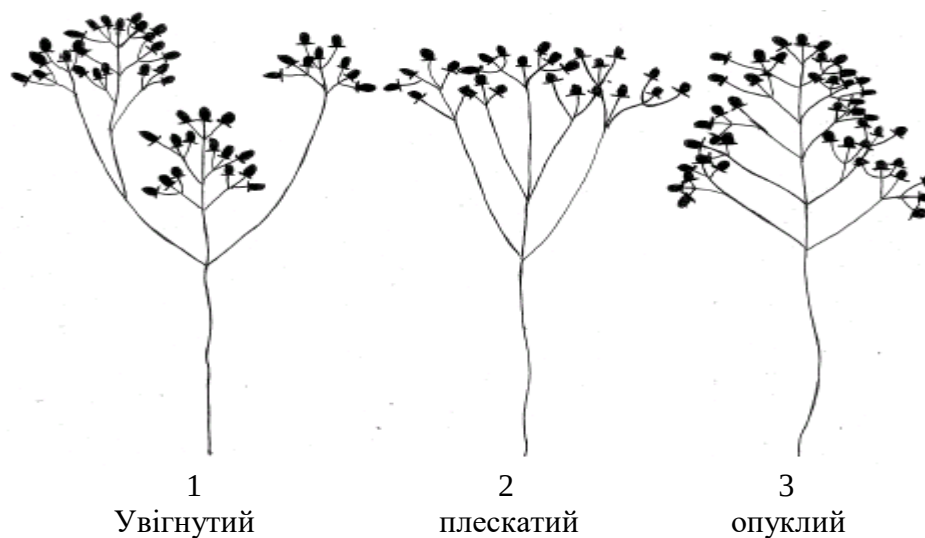
До 17 і 18. Суцвіття: за довжиною (17), за шириною (18).

довжина (17)

ширина (18)

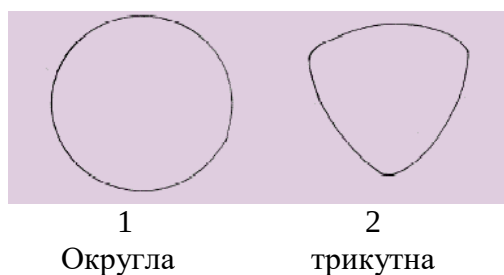

До 19. Суцвіття: профіль дистальної частини.

До 21 і 22. Чашолистик: за довжиною (21) і шириною (22).
Обстежують найбільший чашолистик.

До 31. Плід: форма поперечного перерізу.

До 35. Плід: основне забарвлення.

Неможливо надати оцінку ознаці 35, якщо забарвлення не відповідає номеру за шкалою кольорів RHS.

9. Література

Test Guidelines for the conduct of tests for distinctness, uniformity and stability of *Hypericum hircinum* L., *H. androsaemum* L., *H. × inodorum* Mill. (TG /216/1, UPOV) // Geneva. 2004-03-31. – 26 P. // URL: www.upov.int/edocs/tgdocs/en/tg216.pdf